

W ŚWIAT
Z KLASĄ

Geografia

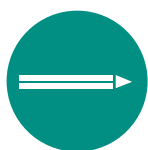
EDUKACJA GLOBALNA NA ZAJĘCIACH GEOGRAFII
W SZKOLE PODSTAWOWEJ

03

ĆWICZENIE

Człowiek w harmonii z przyrodą. Jak działać na rzecz lepszej ochrony przyrody na świecie?

KATARZYNA
MIJAKOWSKA

KLASA VII

30 MINUT

Podczas zajęć uczniowie i uczennice ustalają, jakie współzależności istnieją pomiędzy elementami środowiska a działaniami człowieka. Poznają przykłady współpracy ludzi z różnych krajów na rzecz ochrony przyrody. Dostrzegają współzależności globalne i wspólną odpowiedzialność za losy środowiska oraz nabierają przekonania do indywidualnego angażowania się w ochronę przyrody.

Cele zajęć:

- określisz globalne współzależności wpływające na stan środowiska naturalnego
- poznasz różne przykłady współpracy ludzi z całego świata na rzecz ochrony przyrody
- zdefiniujesz możliwości osobistego wpływu na stan środowiska naturalnego na świecie

Związek z podstawą programową:

I.4, I.6, I.8, II.2, II.4, II.6, II.7, II.9, III.3, III.8, II.9
IX.13, IX.14, IX.16

Zagadnienia:

zrównoważony rozwój, różnorodność biologiczna, zasoby naturalne

Cele Zrównoważonego Rozwoju:

- 12 Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja
- 14 Życie pod wodą
- 15 Życie na lądzie

Środki dydaktyczne i materiały:

załączniki

Przebieg zajęć

1

3 minuty

Podaj uczniom i uczennicom cele lekcji. Wyjaśnij klasie wagę podejmowania aktywnych działań na rzecz ochrony przyrody.

Konieczność ochrony przyrody i uczenie szacunku dla środowiska przyrodniczego to globalne wyzwania, które warto realizować lokalnie w każdym zakątku świata. Zwróć uwagę uczniów i uczennic na to, że Ziemia ma ograniczone zasoby. Działania na rzecz środowiska w naszym kraju, wybory konsumenckie w każdym gospodarstwie domowym wpływają na jakość środowiska w większym regionie, a nawet na świecie. Przykładowo, niekupowanie pamiątek z listy CITES (Konwencja o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem) może powstrzymać kłusowników zabijających zagrożone gatunki w różnych krajach. Zmniejszenie emisji CO₂ na przykład poprzez wybór ekologicznych środków transportu, przyczyni się do osłabienia efektu cieplarnianego na całym świecie. Odpowiedzialna turystyka chroni przyrodę przed dewastacją i daje pracę ludziom w krajach globalnego Południa, zmniejszając biedę. Jednocześnie, bogata różnorodność biologiczna wielu krajów globalnego Południa z Azji, Afryki czy Ameryki Południowej jest dla krajów globalnej Północy olbrzymią atrakcją i dziedzictwem ludzkości.

2

13 minut

Podziel klasę na pięcio- lub sześciuosobowe grupy. Każda grupa otrzymuje zestaw tych samych heksów z załącznika nr 1.

Przydziel grupom zadania z propozycji podanych poniżej. Wybierz jedno dla całej klasy lub każdej grupie przydziel inne.

- Ułóż wybrane heksy tak, aby pokazać współpracę między ludźmi z różnych rejonów świata na rzecz ochrony zasobów przyrody.
- Ułóż wybrane heksy tak, aby pokazać wspólne dla całego świata problemy utrudniające zachowanie walorów środowiska przyrodniczego.
- Ułóż wybrane heksy tak, aby pokazać możliwości indywidualnego działania na rzecz ochrony przyrody.

Poleć, aby uczniowie i uczennice układali heksy, ustnie uzasadniając, jak wybrane hasło wiąże się z umieszczonymi na sąsiednich polach.

Grupa układa z heksów mozaikę w kształcie plastra miodu. Zwróć uwagę, że nie trzeba wykorzystywać wszystkich elementów. Zachęć do samodzielnego wpisywania haseł w pustych heksach. Uczniowie i uczennice w trakcie pracy wyjaśniają nauczycielowi lub nauczycielce swój tok myślenia.

Kieruj pracą uczniów i uczennic tak, aby dostrzegli globalne współzależności oraz znaczenie własnego wpływu na stan środowiska. Skorzystaj z informacji zamieszczonych w załączniku nr 2.

3

10 minut

Po ułożeniu heksów grupy poruszają się pomiędzy stolikami i wyjaśniają sobie nawzajem swój sposób myślenia.

Poleć uczniom i uczennicom, aby jednym zdaniem, pisemnie:

- i b) uzasadnili potrzebę podejmowania współpracy międzynarodowej na rzecz ochrony przyrody.
- uzasadnili potrzebę osobistego angażowania się jednostek na rzecz ochrony przyrody.

4

4 minuty

Można ewentualnie polecić wykonanie zdjęcia heksów i odpowiedzi na pytania zadać jako pracę domową.

Źródła:

- Ginące gatunki, CITES – przepisy, <http://ginacegatunki.pl/informacje/cites-przepisy/>.
- Strona Konwencji CITES, <https://www.cites.org>.
- M. Witkowska, Przepisy celne i wjazdowe: co oznacza CITES i jakich pamiątek z podróży przywozić nie wolno?

Podróże.pl, 1.10.2011, <http://podroze.se.pl/poradnik/profesjonalisci-radza/przepisy-celne-i-wjazdowe-co-oznacza-cites-i-jakic/1583/>.

- R. Szkopiński, *Co wolno, a czego nie w parkach narodowych*, „Dziennik Leśny”, 21.06.2016, <http://dzienniklesny.pl/przyroda/co-wolno-a-czego-nie-w-parkach-narodowych/>.
- Ekologia.pl, *Zrównoważony rozwój*, <https://www.ekologia.pl/wiedza/slowniki/leksykon-ekologii-i-ochrony-srodowiska/zrownowazony-rozwoj>.

Załączniki:

Załącznik nr 1 – Materiał pomocniczy: Heksy (materiał dostępny na stronie: <http://bit.ly/PublikacjaGeografia>)

Załącznik nr 2 – Materiał dla nauczyciela lub nauczycielki: Sugerowane zależności między heksami

Załącznik nr 2 – Materiał dla nauczyciela lub nauczycielki: Sugerowane zależności między heksami

Sformułowania widoczne na heksach zostały podkreślone.

Zadanie A: Sugerowane współzależności

Działalność człowieka doprowadziła do zniszczenia wielu naturalnych siedlisk roślin i zwierząt oraz wymarcia tysięcy gatunków. Pozostałe naturalne ekosystemy i zagrożone wyginięciem gatunki wymagają troski i ochrony ze strony wszystkich ludzi. Jest ona najskuteczniejsza, gdy opiera się na międzynarodowej współpracy. W 1971 roku utworzono światową sieć obszarów chronionych zwanych rezerwatami biosfery. Na całym świecie działają parki narodowe. Są one udostępniane turystom na ściśle określonych warunkach niezagrożających przyrodzie. Służą zachowaniu naturalnych krajobrazów, ochronie zwierząt i roślin. Edukacja społeczeństwa i odpowiedzialna turystyka wspierają te działania. Wiele szkód przynosi łusownictwo, które powodowane jest chęcią zysku.

Bioróżnorodności krajów globalnego Południa w Azji, Afryce i Ameryce Południowej zagraża przede wszystkim rabunkowa eksploatacja zasobów naturalnych. Kluczowe jest takie wsparcie dla tych regionów, które umożliwi rozwój społeczny, ekonomiczny i gospodarczy bez naruszania zasobów przyrody, czyli zrównoważony rozwój.

W 1961 roku powstał Światowy Fundusz na Rzecz Środowiska Naturalnego WWF (World Wide Fund for Nature). Ma na celu ochronę środowiska i procesów ekologicznych, w szczególności w lasach, rzekach, jeziorach i w oceanach.

Aby chronić ginące gatunki, wprowadzono międzynarodowe przepisy zawarte w **Konwencji o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem CITES** (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora), zakazujące handlu żywymi okazami gatunków najbardziej zagrożonych wyginięciem, ich częściami i wykonanymi z nich przedmiotami oraz regulujące handel okazami innych dziko żyjących gatunków. Nie wolno handlować: wyrobami z kości stoniowej, rogami nosorożca, płytkami pancerza żółwi morskich (szylkret), skórami węży, krokodyli i aligatorów, futrami dzikich kotów, szkieletami korallowców rafotwórczych i biżuterią z nich wykonaną, bardzo dużymi muszlami niektórych ślimaków i małży, niektórymi wyrobami z drewna egzotycznego, a także preparatami leczniczymi, zwłaszcza tradycyjnej medycyny chińskiej, wykorzystującymi produkty zwierzęce i roślinne z listy CITES.

Zadanie B: Sugerowane przykłady

Nadmierna eksploatacja zasobów naturalnych, w tym wylesianie, potęguje globalny efekt cieplarniany. Jego przyczyną jest też emisja CO₂. Wielkie korporacje jako priorytet działalności ustalają zysk finansowy bez względu na koszty środowiska. Cheć zysku to motyw działań większości ludzi, co prowadzi często do nadużyć i przekraczania prawa. Przykładem jest sprzedaż pamiątek pozyskiwanych z chronionych zwierząt i roślin czy kłusownictwo. Brak edukacji społeczeństwa i świadomości ekologicznej prowadzi do nieprze- strzegania przepisów w rezerwatach i parkach narodowych, nadmiernej konsumpcji, rosnącej liczby śmieci, szczególnie plastikowych, turystyki (odpowiedzialna turystyka) niszczącej walory miejscowego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.

Zadanie C: Sugerowane działania

Odwiedzanie parków narodowych i przestrzeganie ich regulaminów, w tym wnoszenie opłat za wstęp na ich teren. Wspieranie działań organizacji międzynarodowych i lokalnych inicjatyw. Wolontariat. Podpisywanie petycji, angażowanie się.

Działania we własnym domu zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju, segregowanie odpadów, oszczędzanie wody, niemarnowanie jedzenia, ograniczenie kupowania dóbr materialnych.

Niekupowanie egzotycznych zwierząt, wyrobów z kości słoniowej, rogów nosorożca, płytek pancerza żółwi morskich (szylkretu), skóry węży, krokodyli i aligatorów, futer dzikich kotów, szkieletów koralowców rafotwórczych i biżuterii z nich wykonanej, bardzo dużych muszli niektórych ślimaków i małży, niektórych wyrobów z drewna egzotycznego.

Źródła:

M. Witkowska, *Przepisy celne i wjazdowe: co oznacza CITES i jakich pamiątek z podróży przywozić nie wolno?*, Podróże.pl, 1.10.2011, <http://podroze.se.pl/poradnik/profesjonalisci-radza/przepisy-celne-i-wjazdowe-co-oznacza-cites-i-jakic/1583/>.

R. Szkopiński, *Co wolno, a czego nie w parkach narodowych*, „Dziennik Leśny”, 21.06.2016,

<http://dzienniklesny.pl/przyroda/co-wolno-a-czego-nie-w-parkach-narodowych/>.

Ekologia.pl, *Zrównoważony rozwój*, <https://www.ekologia.pl/wiedza/slowniki/leksykon-ekologii-i-ochrony-srodowiska/zrownowazony-rozwoj>.